

«فرهیختگان» از احتمال لغو نمایشگاه کتاب در سال ۹۹ خبر می دهد

کرونا نمایشگاه را شکست داد

عاطفه جعفری روزنامه‌نگار

اردیبهشت‌ماه همیشه برای عاشقان کتاب رنگ‌وبوی دیگری دارد. نمایشگاه کتاب با برگزاری نزدیک به ۴۰ دوره حالا دیگر توانسته خود را به یک ثباتی برساند و کتاب‌بازان را در این ماه دوست‌داشتنی دور هم جمع کند. همیشه هم از بهمن‌ماه تدارک برای نمایشگاه کتاب پیش‌رو آغاز می‌شود. درست مانند سال گذشته که ناشران شروع به چاپ کتاب‌هایشان به تعداد زیاد برای نمایشگاه کتاب کردند و از طرف دیگر هم چیز از اواخر بهمن تغییر کرد. شیوع ویروس منحوس که از چین آغاز شد و خود را به همه دنیا رساند و باعث شد همه چیز به تعطیلی بکشد و هیچ نمایشگاه یا کلا جمعی برگزار نشود. این مساله باعث شد نمایشگاه کتاب که قرار بود از اواخر فروردین به دلیل شروع ماه رمضان آغاز به کار کند، در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد. همه فکر می‌کردند که این ویروس نهایتاً تا دو ماه رعایت کردن، شش‌ش کم می‌شود و می‌توان نمایشگاه را در همین فصل بهار و پس از پایان ماه رمضان برگزار کرد، اما این اتفاق نه‌تنها تا امروز نیفتاده بلکه برگزاری نمایشگاه کتاب در سال ۱۳۹۹ و آخرین سال این دهه ممکن است اصلاً اتفاق نیفتاد و سسال ۹۹ اولین سال بدون نمایشگاه کتاب در ۴۰ سال اخیر باشد. اگر هم شرایط رو به بهبودی برود، به‌صورت محدود در استان‌ها شاهد برگزاری نمایشگاه کتاب خواهیم بود و نمایشگاهی به عظمت نمایشگاه هرساله کتاب را شاهد نخواهیم بود. نمایشگاه کتاب طبیعتاً بسیار مهم است، چون بسیاری از ناشران، دخل و خرج همه سال‌شان را از همین نمایشگاه تا‌مین می‌کنند، اما با شرایطی که الان وجود دارد، نمی‌توان به برگزاری نمایشگاه دل بست. پس باید فکری برای ناشران کرد تا بتوانند از این سال‌سخت عبور کنند. این گزارش را بر پایه این موضوع بسنیم که نمایشگاه در سال جاری با توجه به اتفاقی که افتاده است، برگزار نمی‌شود. در این گزارش به این موضوع پرداختیم و چند نگاه مختلف به برگزاری نمایشگاه کتاب را از بعد نمایشگاه‌های کتاب خارجی، نگاه مسئولان به برگزاری نمایشگاه کتاب، نگاه یک خبرنگار کتاب و نگاه یک ناشر بررسی کردیم تا از همه ابعاد به این مساله مهم نگاه کرده باشیم.

نگاه مسئولان

تکلیفی که مشخص نمی‌شود!

شاید مسئولان فرهنگی ارشاد از همه بیشتر بخواهند که این نمایشگاه را برگزار کنند، چون برگزاری اش با وجود همه هزینه‌هایی که دارد می‌تواند به ناشران کمک‌کننده باشد و باری را از دوش وزارت ارشاد بردارد. اما شرایط به‌گونه‌ای است که برگزاری نمایشگاه تا پایان این ویروس امکان‌پذیر نخواهد بود. سراغ محسن جوادی، معاون فرهنگی وزیر ارشاد رفته تا از او درباره تصمیم قطعی برای برگزاری نمایشگاه بپرسیم. جوادی همه چیز را منوط به جلسه شورای سیاستگذاری نمایشگاه دانست. جلسه‌ای که قرار بود اوایل اردیبهشت‌ماه تشکیل شود و برای برگزاری نمایشگاه تصمیم بگیرد، اما با توجه به حضور این ویروس همچنان این جلسه برگزار نشده است. جوادی درباره این جلسه و برگزاری اش می‌گوید: «هفته آینده قرار است این جلسه برگزار شود و با رای اعضا درمورد نمایشگاه تصمیم گرفته شود.» از او درباره برگزار نشدن نمایشگاه در سال ۹۹ می‌پرسیم و می‌گوید: «من در این جلسه یک رای دارم، دوستان دیگر هم هستند که باید درباره این موضوع صحبت کنند. من فقط می‌توانم رای خود را بدهم. نکته بعدی هم که باید به آن توجه شود، موضع وزارت بهداشت و ستاد ملی کرونا، درباره این موضوع است. ستاد کرونا باید به ما درمورد ماه‌های پیش‌رو یک نقشه راه بدهد تا بتوانیم تصمیم‌گیری کنیم. اگر تا الان این اتفاق نیفتاده، برای این بوده که هنوز این ستاد به ما حرفی نزده است.» همین چندوقت پیش بود که حرف از برگزاری نمایشگاه کتاب مجازی شد و نیکانم حسین‌پور، مدیرعامل خانه کتاب این طرح را عنوان کرد و با این استدلال که ما هم می‌توانیم مثل همه دنیا در این شرایط نمایشگاه کتاب مجازی برگزار کنیم. صحبت‌های حسین‌پور این چراغ را روشن کرد که ممکن است نمایشگاه کتاب نداشته باشیم و باید برای نداشتن برگزار نشدنش فکری کنیم. اینکه هر روز یک زمان را برای برگزاری مشخص کنیم و درنهایت به آخر سال برسیم و بگوییم خوب شرایط فراهم نبود که نمایشگاه را برپا کنیم، کار درستی نیست. وقتی خبرهای درگوشی می‌رسد که نمایشگاه در سال ۹۹ برگزار نمی‌شود، مشخص است که باید این مساله به‌صورت رسمی اعلام شود و بعد درمورد بقیه موارد تصمیم‌گیری کنند که مهم‌ترین آن جریان ضررهای ناشرانی است که کتاب‌هایشان در انبار خاک می‌خورد و ناشر نمی‌داند که با این همه کتاب باید چه کاری انجام بدهد.

دنیا چه می‌کند؟

روایت دگر دیسی یک رویداد: از مجاز تا واقعیت

احمد شاکری، پژوهشگر فرهنگی و مشاور مدیرعامل موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران از وضعیت اخیر نمایشگاه‌های کتاب دنیا خبر داد و در این یادداشت برآیند از اتفاق کرونا در دنیا با نگاه به نمایشگاه‌های کتاب نوشته است: «بحران گسترش کرونا درحالی اتفاق افتاد که شتاب برخی رویدادهای بین‌المللی در حوزه فرهنگ و ازجمله کتاب در مسیری طبیعی و امیدوارکننده پیش می‌رفت. در تقویم نمایشگاه‌های بین‌المللی، نمایشگاه‌های کتاب لندن، پاریس و بولونیا در شیوه برگزاری خود دچار تغییر شدند و درنهایت برخی تصمیم به موکول کردن آن به سال آتی و یا برگزاری بخشی از آن به‌صورت مجازی گرفتند. درحقیقت قوانین وضع شده جهت پیشگیری از گسترش این بحران خود باعث چنین تصمیماتی شد. به‌عنوان مثال در فرانسه و همزمان با منع برگزاری تجمعات بیش از پنج هزار نفر در مرحله پیش‌افزنتیله، درنهایت رئیس اتحادیه ملی نشر فرانسه و همچنین نمایشگاه کتاب پاریس اعلام کرد به‌منظور حفظ سلامت بازدیدکنندگان از برگزاری این دوره انصراف می‌دهد و به دیدار همگی در سال ۲۰۲۱ امیدوار است. نمایشگاه کتاب بولونیا نیز با برقراری بخش رایت‌سنتر و با برگزاری نشست‌های آنلاین با فعالان نشر کودک، ورود دنیای مجاز به عرصه نشر را به‌شکلی دیگر نمایان کرد. هرچند به نظر می‌رسد خسارت اقتصادی وارد بر این بخش از عرصه نشر جهانی تا سال‌ها قابل‌ترمیم نخواهد بود و از طرف دیگر هنوز وضعیت ویروس کرونا نیز چندان مشخص نیست، اما فعالان صنعت نشر و نمایشگاه درصدد یافتن راه‌هایی دیگر برای جبران و یا کاهش و یا جلوگیری از زکود این بخش از فرهنگ خود هستند. راه‌هایی که بتوانند همزمان پاسخگوی ذائقه مخاطب باشند و با نگاهی به اقتصاد نشر، منافع و کسب و کار حلقه‌های به هم پیوسته نشر را سیرانگه دارد. «شواهد موجود نشان می‌دهد دیگر نمایشگاه‌های بین‌المللی پسا کرونا نیز تا زمان بازگشت به حالت عادی به فکر تدبیر در حفظ کیفیت و ارتقای کیفیت خود با بهره‌جویی از ترکیب فضاهای حقیقی و مجازی هستند، به‌گونه‌ای که در شرایط تجمع افراد در فضاهایی نظیر نشست‌های این برنامه‌ها به‌صورت برگزاری مجازی با حضور سخنرانان منتقل شود تا امکان ذخیره و استفاده از آن در بستر مجازی برای کاربران علاقه‌مند فراهم شود. همچنین تقویم دیگر نمایشگاه‌های مختلف بین‌المللی نظیر گردشگری، اتومبیلرانی و... نشان می‌دهد تغییر شیوه بخش گسترده‌ای از این نمایشگاه‌ها به دلیل پرهیز از سفر و یافتن الگویی تا زمان یافتن درمان قطعی در دستور کار اغلب برگزارکنندگان آن قرار گرفته است؛ امری که همزمان در دوره سپری شده ضربات اقتصادی خود را به‌خوبی نشان داده و در حوزه فرهنگ نیز اقتصاد بخش‌های مختلف از کتابفروشی‌ها تا ناشران را دچار مشکلات جدی کرده است. صنعت نشر ایران و بالطبع نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز همانند نمونه‌های مشابه خود از این قاعده مستثنی نیست. هرچند در این میان مسئولان نمایشگاه کتاب فرانکفورت به دنبال قاعده گردانی هستند و خبر از تلاش برای طراحی وضعیتی متناسب با شرایط همزیستی با کرونا دارند. در چنین حالتی نیاز بازار نشر به وجود صاحب‌نظران مجرب و آگاه به این قواعد کاملاً بدیهی است و این توانایی تطبیق با شرایط پیش‌آمده است که به‌عنوان مزیت تلقی می‌شود. توانایی‌ای که در اصل راه‌حلی برای بروز رفت‌وآورد بحران است و بیابانگر بازیابی استانداردها و ساختاری است که سال‌هاست ذهن‌ها به آن عادت کرده و با دیگر پاسخگوی تغییرات پیش‌رو نیست. بر همین اساس می‌توان در بستر پژوهش‌هایی با زوایای دید مختلف به پدیده تاثیر کرونا بر رونق کسب‌وکارهای فرهنگی رسید و با مطالعه‌ای تطبیقی به الگویی بومی و منحصر به شرایط موجود رسید.

نگاه ناشر

تسهیلات برنامه‌ریزی شده برای ناشران

ناشر باشی و این همه کتاب منتشر کرده باشی تا به نمایشگاه برسانی، اما ناگهان یک ویروس کوچک همه محاسبات تو را به هم بزند، چه خواهی کرد؟ مطمئناً برگزار شدن نمایشگاه در سال جاری برای همه ناشران مهم است، چون برنامه‌ریزی‌های زیادی برای این موضوع داشته‌اند و طبیعتاً باید به آنها کمک شود تا از این اوضاع بد بیرون بیایند. حسین شاهرادی، مدیر انتشارات امیرکبیر درباره برگزاری نمایشگاه کتاب معتقد است که باید حرف‌های ستاد ملی کرونا را گوش داد و می‌گوید: «الآن جامعه به پیش از کرونا بازگشته و خیابان‌ها و بازارچه‌ها شلوغ هستند و فقط گردهمایی‌هایی چون هیات و مسجد، ورزشگاه و نمایشگاه کتاب تعطیل است، من نمی‌دانم این عاقدانه و آگاهانه است یا نه ولی طبیعتاً تا تدایمی که بتوان آن بحث خطرات کرونایی را برای مردم به حداقل رساند، باید کاری کنیم که نمایشگاه کتاب برگزار شود.» مدیر انتشارات امیرکبیر درباره پیشنهاد جایگزینی برای نمایشگاه کتاب هم می‌گوید: «حمایت‌های ارشاد از ناشران طی سال‌های گذشته به چند روش بوده است، یکی تسهیل عرضه کتاب ناشران به مخاطبان از طریق نمایشگاه کتاب تهران و نمایشگاه کتاب استانی بوده که امکان ارتباط تولیدکننده و مصرف‌کننده را فراهم می‌کند، هرچند این راه هم خطاهایی دارد، اما در شرایط فعلی نشر اتفاق ناگزیری است. بخش دیگر حمایت‌ها هم به شکل مستقیم و غیرمستقیم عرضه شده، مثل وام‌های اعطایی یا خرید کتاب که بسیار محدود است. در دوره‌هایی وام اعطا می‌شد، درحال حاضر اما وجود ندارد تا ناشر از آن بهره‌مند شود. نمی‌دانم چنانچه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نخواهد نمایشگاه کتاب را برگزار کند، چه اتفاقی می‌افتد. باید به این فکر کنیم که به یک شکل و ترتیبی نمایشگاه کتاب را برگزار کنیم. البته نباید فراموش کرد که برگزار شدن یا نشدن آن منوط به نظر فنی ستاد مبارزه با کروناست، چون بحث سلامت و جان مردم مطرح است و تصمیمات آن ستاد لازم‌الاجراست.» از طرف دیگر، سعید مکرمی، مدیر انتشارات اسم هم معتقد است که برگزار نشدن نمایشگاه کتاب، ضررهای زیادی به ناشران وارد می‌کند و معاونت فرهنگی وزارت ارشاد باید راهکاری برای این موضوع داشته باشد. او می‌گوید: «وقتی نمایشگاه کتاب در اردیبهشت برگزار می‌شود نرخ تولید کتاب در ماه‌های بعدی نمایشگاه به‌شدت پایین می‌آید. پس عملیات تولید به ۶ ماهه دوم می‌افتد. اما اگر نمایشگاه کتاب در آبان برگزار شود، آن رکود چندماهه تا اسفند ادامه پیدا می‌کند؛ چون مشتریان کتاب، سبب خریدشان را در نمایشگاه انجام داده‌اند و دیگر خریدی ندارند. در ۶ ماهه اول امسال که نشر آسیب دیده است، با برگزاری نمایشگاه در آبان دوباره ضرر دیگری به‌نشر وارد می‌کنیم. ما هم می‌توانیم مثل همه دنیا که نمایشگاه‌هایشان را عقب انداختند و در سال جاری برگزار نمی‌کنند، این کار را انجام بدهیم و ارشاد آن هزینه میلیاردری را که هر سال برای برگزاری نمایشگاه کتاب انجام می‌داد، برای کمک به صنف کتاب و نشر به کار گیرد و به آنها تسهیلات بدهد. این کار می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد. تا ناشران ضربه سنگینی از اتفاقات این حوزه نبینند.»

نگاه خبرنگار

میثم رشیدی مهرآبادی

نویسنده و خبرنگار کتاب
رابطه‌یید و هر سال در این نمایشگاه با گشتن در سالن‌های مختلف در جریان اتفاقات حوزه نشر قرار می‌گیرید و اخبار و گزارش‌های این نمایشگاه را پوشش می‌دهید. سراغ یکی از خبرنگاران حوزه کتاب رفتیم تا او هم نظرش را درخصوص برگزاری این نمایشگاه در اوج اتفاقات کرونا بگوید.
«هر سال، بعد از غروب دلگیر سیزده‌بدر، تنها چیزی که می‌توانست حال‌مان را جابجاورد، برگزاری نمایشگاه کتاب در اوایل یا اواسط اردیبهشت بود. قبل از هرچیز دست به کار می‌شدیم تا با نظرخواهی از نویسندگان و اهالی کتاب، لیست پیشنهادی برای مخاطبان‌مان تهیه کنیم. این لیست‌ها برای خودمان هم کارگشا بود؛ می‌فهمیدیم فعالان حوزه کتاب روی چه عناوینی تمرکز بیشتری دارند و حواس‌مان را جمع می‌کردیم تا در روزهای نمایشگاه، سراغ نویسندگان و ناشران این کتاب‌ها برویم و با آنها گفت‌وگو کنیم.»

یادش بخیر، سال پیش، بیشتر از هر سالی شبستان اصلی مصلی امام را گز

صبر می‌کنیم...

کردم و نتیجه‌اش شد دردی بی‌سابقه در ناحیه کمر و ستون فقرات. نیمه‌های شب، درحالی که چشمانم از شدت درد، خیس شده بود، با دل شکسته از خدا می‌خواستم فلج نشوم!
امسال اما همانقدر که از ممنوعیت برگزاری مراسم طبیعت‌سوزان در سیزده‌بدر خوشحال بودم، دلم برای برگزار نشدن نمایشگاه کتاب تهران، گرفت و غصه‌دار شد. من به‌عنوان خبرنگار حوزه کتاب اگرچه در طول سال با کتاب‌ها، نویسندگان، ناشران و اهالی نشر ارتباطی مستمر و نزدیک دارم، اما نمایشگاه کتاب، همیشه برایم شگفتانه‌هایی همراه دارد.
وقتی وسط راه‌رویی دنبال غرفه ناشری می‌گردم، چشمم به کتابی می‌خورد که انگار سال‌ها دنبالش بودم... می‌هوا کسی صدایم می‌کند و می‌بینم همکلامی دوران مدرسه‌ام حالا نویسنده شده و کتابی نوشته که اتفاقاً خیلی هم خواندنی است... ناگهان چشمم به تابلوی ناشری می‌افتد که تا حالا اسمش را هم نشنیده‌ام. سراغش می‌روم و یک دوست جدید به دوستانم اضافه می‌کنم...

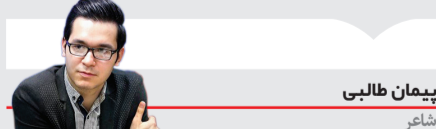
نتیجه

بلا تکلیفی مهم‌ترین مساله

فراز از همه اتفاقاتی که برگزاری نمایشگاه کتاب تهران را تحت الشعاع قرار داده است، باید به این نکته توجه کرد که وضعیت نشر و کتاب تا پیش از این هم دچار بحران و ورشکستگی بود. بلا تکلیفی درمورد وضعیت برگزاری امسال نمایشگاه کتاب تهران نه‌تنها کمکی به ناشران نخواهد کرد بلکه باعث می‌شود در دوره پسا کرونا با یک رکود شدید در صنعت نشر مواجه شویم. به نظر می‌رسد وزارت ارشاد باید سریع‌تر به این موضوع ورود کرده و نتیجه تصمیمات را به‌طور مشخص به اطلاع ناشران برساند. شایعات و حرف‌های درگوشی در این رابطه بیشتر باعث بلا تکلیفی ناشران می‌شود و موبد این است که دستگاه فرهنگی در شرایط بحرانی، فاقد راهبردی مشخص در حوزه فرهنگ است.

نمایشگاه کتاب برای همه اهالی دنیای کتاب همین شگفت‌انگیزی‌ها را دارد و الا چه کاری است که طرف از کرمان و خوزستان و کردستان و... بکوبد و یک کاره خود را برساند به مصلی بزرگ تهران برای دیدن چند کتاب؟! اینها البته گوشه‌ای از جذابیت‌های مهم‌ترین رویداد کتابی در کشوری است که اتفاقاً نمایشگاه‌های کتابش در طول سال، در استان‌های مختلفش هم برگزار می‌شود. حالا ضاوت با شما، این رویداد، این تفاهم‌ها و این شگفتانه‌ها را در کدام بستر مجازی می‌شود تجمیع و تجربه کرد؟!
برگزاری مجازی نمایشگاه کتاب، برای من از مرز یک شوخی یا دغدغه برای آرامش نسبی افکار عمومی فراتر نمی‌رود. باید فعلاً با بودجه‌های برگزاری نمایشگاه به ناشران کمک کرد تا سسریا بمانند و در اولین فرصت، همزمان با برگزاری جشن شکست کرونا در سراسر کشور، افتتاحیه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را هم برگزار کرد. حتی اگر یک سال این موضوع عقب بیفتد و در سال جاری نمایشگاه نداشته باشیم. کتاب به‌مثابه موجودی زنده را نمی‌شود در فضایی مجازی نمایش داد و همسان حس را به مخاطبش القا کرد. صبر اهالی کتاب، زیاد است. منتظر می‌شووند تا بار دیگر در راه‌روهای نمایشگاه، همدیگر را ملاقات کنند؛ اگرچه این دیدارها بدون دست‌دادن و با ماسک و تجهیزات ایمنی باشد...»

یادداشت

پیمان طالبی شاعر

در عالم کتاب و کتابخوانی، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها، دغدغه «چه بخوانیم» است. در برهه‌های مختلف زمانی می‌بینیم که مخاطب سرگردان در فضای مجازی، در جست‌وجوی کتاب مناسب و نویسنده خوش‌قلم است و در تلاش که علائق خود را کشف کند و این علائق را از باب برنامه‌های مطالعاتی برای خود منحصر کند. در تدوین این برنامه مطالعاتی عوامل مختلفی دست‌به‌دست هم می‌دهند و بر آن مطالعه‌کننده تاثیر می‌گذارند که کتاب موردنظر را انتخاب کند. برای مثال پرفروش بودن کتاب موردنظر، از عواملی است که مخاطب را ترغیب می‌کند که اثر را در برنامه مطالعاتی خود بگنجانند.

سیر مطالعاتی آقای مترجم

یاسهنگامی که برای مثال اثری از اورهان پاموک، نویسنده ترک‌زبان می‌خوانیم و بعد از اتمام خوانش آن را می‌پسندیم، احتمالاً دنبال آثار ترجمه‌شده دیگری از او می‌گردیم که در کشور خودمان منتشر شده باشند.
اما یکی از روش‌هایی که شاید کسی آن را به‌عنوان یک روش اصلی و قطعی در انتخاب کتاب برای مطالعه نشناسد، اصل قرار دادن یک یا چند مترجم است. اساساً ترجمه علمی است که نمی‌توان بدون اشراف کامل بر موضوع کتابی که قرار است ترجمه شود (کتاب مبدا)، از پس ترجمه‌اش برآمد و تنها درصورتی با ترجمه‌ای کامل و جامع از اثر موردنظر روبه‌رو خواهیم شد، که احاطه مناسبی بر موضوع داشته باشیم.

استاد بهاء‌الدین خرمشاهی در همین مورد در جایی گفته بود: «ترجمه در روزگار ما، یک هنر است و نمی‌توانیم آن را فقط یک صنعت بدانیم. البته خیلی از صناعت‌ها هستند که نهایتاً به هنر تبدیل می‌شوند؛ مثل خوشنویسی که ابتدا در قالب نگارش خط برای نوشتن کتاب و ثبت اسناد و مانند آن استفاده می‌شد، اما بعد به تدریج، به هنر تبدیل شد و توسط استادان این فن، به اوج عظمت و اعتلا رسید. بنابراین، اگر هم بنا باشد که ترجمه را یک صنعت بدانیم، باید از آن با عنوان صنعت هنرگونه یاد کنیم.» وقتی با همین نگاه آثار مترجمان بزرگ فارسی‌زبان را بررسی می‌کنیم، درمی‌یابیم که بعضی از ایسین بزرگان در واقع با ترجمه آثار مختلف نقشه‌راهی هم در مطالعه درست به ما نشان می‌دهند؛ یعنی می‌توانیم یک

درمیان مترجمان معاصر محمد قاضی را بیشتر از همه قبول داشت. این را به من گفت و فیلمش را دارم. نقاش هم بود و درباره نقاشی مطالعات داشت و یادداشت‌ها نوشته است. طرحی که از دکتر مصدق کشیده، ماندنی است. عکاس بود. به فیلم و تئاتر علاقه داشت. از جوانی درباره فیلم نوشت. دریابندری بخشی از تاریخ ویرایش ایران است. دریابندری منتقد صاحب‌سبکی بود. نکته‌یاب و شیرین‌نویس و طنز و صریح. تازه‌جو و درپی استعدادهای نو. عجب نگاه ژرفی داشت این استاد نجف! آثار دریابندری یک سیر فرهنگی هنری مطالعاتی در حوزه‌های مختلف برای ما؛ شاگردان مکتب دریابندری است. با اصل قرار دادن نگاه دریابندری در مطالعه، هم باید رمان خواند، هم تاریخ فلسفه غرب دانست و هم تاریخ سینما را جدی گرفت. مخاطب سردرگم امروز که در فضای مجازی (!) دنبال کتاب خوب فرهنگی و هنری برای خواندن می‌گردد، بهتر از این پیکج چه می‌خواهد؟